

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindeligt.
(1. Pet. 1, 24.)

Den, som har Øren.

Den, som har Øren at høre med, han høre (Matth. 11, 15).

Det er Jesus, der taler saaledes til sine Tilhørere i Anledning af, at Døberen Johannes har sendt to af sine Disciple til ham at spørge: „Er du den, som kommer, eller skulle vi vente en anden?”

En af Aarsagerne — maaske Hovedårsagen — til, at det er kommen til at se mørkt og tungt ud for Johannes i Fængslet, har sikkert været, at det store Flertal af dem, han talte til om, at Himmeriges Rige var kommet nær, havde lagt døvt Øre til, hvad han forkyndte dem.

Derfor siger Jesus nu, da han erfarer Johannes' Tilstand i Fængslet: Den, som har Øren at høre med, han høre. Dermed vil han aabenbart lægge sine Tilhørere paa Sinde, at det, Johannes har forkyndt dem, er værd at høre og tage imod.

Jesus gentager oftere denne Formaning; vi nævner særlig Mt. 13, 9, hvor han formaner til at lægge Mærke til, hvad han siger i sine Lignelser om Himmeriges Rige.

Han havde for sit eget Vedkommende iagttaget, at Profetens Spaadom opfyldtes paa hans Tilhørere:

„Med eders Øren skulle I høre og dog ikke forstaa og se med eders Øjne og dog ikke se. Thi dette Folks Hjerter er blevet sløvet, og deres Øjne have de tillukket, for at de ikke skulle se med Øjnene og høre med Ørene og forstaa med Hjertet og omvende sig, saa jeg kunde helbrede dem.” (Matth. 13, 14—15).

Endnu vil vi henlede Opmærksomheden paa, at Jesus i Aabenbaringen til Johannes siger: „Den, som har Øre, høre hvad Aanden siger til Menighederne” (Aab. 2, 7).

Og saa vil vi oplyse, at det er i Bydeform, dette Ord forekommer, hvad vanskeligt kan udtrykkes saa stærkt paa Dansk, saa Jesus byder alle, som endnu har aabent Øre for Guds Ord, som han eller hans Sendebud taler det, endelig at høre det. Men er det ikke netop saaledes i vor Tid — Folk mener, det er „all right” med Kristenstendommen; men gribe den Frøelse, der forkyndes, det ser man ingen Nødvendighed for.

Aah, men det er lige saa nødvendigt i vor Tid, som det var paa Johannes' og Kristi Tid, at den, der har Øre, hører, hvad Gud har at sige om Guds Rige og Frelsens i dette Rige.

Glædeligt er det dog, at der er nogle, som vil høre, og vi faar haabe, at mange af dem, der hører, tager imod Ordet og bevarer det i gode Hjerter, saa det bærer Frugt.

Men tungt er det derimod at tænke paa, at saa forholdsvis faa har Øre for det herlige Evangelium om Frelse og Livet i Guds Rige i Tid og Evighed.

Og saa tør vi vel heller ikke tro andet, end at ogsaa i vor Tid meget falder paa Vejen, andet paa Stengrund og atter andet blandt Torne, saa det kun bliver den mindste Del selv af dem, som hører, der bærer Frugt.

I hvert Fald, Formaning: Den, som har Øren, han høre! Bør fremdeles lyde med Kraft. „Salige ere de, som høre Guds Ord og bevare det.”

Psalteret i Middelalderen. Af H. P. Hansen.

Den mest læste Bog i Middelalderen var uden Tvivl Davids Salmer, eftersom den fandtes i talrige Afskrifter, ikke blot i Klostrerne, hvor man daglig sang af Israels gamle Salmebog, men ogsaa i privat Eje i mangfoldige, dog navnlig adelige og frystelige Familier, hvor man sad in-

de med de fornødne Midler til at anskaffe sig et Eksempel af Afskrift.

Der findes overalt i Middelalderens religiøse og Litteratur Omtale af Psalteret. Mærkeligt nok er den gamle danske Litteratur ret fattig i saa Henseende, og det taler ingenlunde til deres Fordel, naar Holberg i sine Komedier lader en af sine Personer spottende tale om „Davids Saltekar.”

Hvor elsket Psalteret var, fremgaar ogsaa deraf, at ingen anden Bog har som den været gjort til Genstand for Kunstnerisk Udstyrelse, og det var almindelig Skik fortrinvis at skænke høje Personer Gaver i Form af rigt illuminerede Eksemplarer af Davids Psalmer. De gamle Munke har anvendt den største Omhu paa at skrive Psalteret saa sirligt som muligt og forsynet Teksten med Billeder i straalende Guld og fine Farver.

Jeg skal ikke komme nærmere ind paa en Omtale af de mange lige saa pragtfulde som kostbare Manuskripter af Davids Salmer, der er bevaret til vor Tid, og som hvis de kunde tale hver vilde have en saare interessant Historie at fortælle, ikke blot om hvor og af hvem de er skrevne og prydede med Billeder, men ogsaa af hvem der har ejet og læst dem i Medgangs Tider, og hvorledes de har foretaget lange Rejser fra Land til Land, saa det nu i de fleste Tilfælde er ganske umuligt at spore deres Oprindelse og veksellende Tilværelse.

Dette er saaledes Tilfældet med Utricht Psalteret, saaledes kaldet fordi det nu opbevares i denne By.

Nogle har gættet paa, at det stammer fra Alexandria i Tiden mellem 373, da Athanasius døde, og 538, da det store Bibliotek i denne By brændtes, og de theologiske Skoler blev ødelagt. Bogen skulde da være skrevet og illumineret af en Kunstner og Teolog i Alexandria og have udgjort et af de kostbareste Manuskripter i det berømte Bibliotek, der senere blev ødelagt af de muhammedanske Barbarer. Det maa dog erindres, at selv om de skønne Billeder i Manuskriptet bærer et østerlandsk Præg, behøver Psalteret dog ingenlunde at stamme fra Alexandria, eftersom den saakaldte bysantinske Stil var kendt over hele Europa.

Andre har ment, at Psalteret er bragt til England af Bertha, Datter af Kong Chariberet i Frankrig. Hendes Forældre skulde da have givet hende denne kostbare Bog med til Kent, hvor hun ikke blot skulde have Lov til at beholde den kristne Religion, men ogsaa at have en Biskop til aandelig Vejleder.

Det er for øvrigt sandsynligt nok, at dette Psalter er skrevet i en særlig Anledning, og det store og overmaade kostbare Manuskript peger i Retning af, at det har været i en fyrstelig Persons Besiddelse.

Det er jo heller ingenlunde utænkeligt, at det oprindeligt har været skrevet for Berthas Moder, som saa har givet sin Datter det, da hun skulde forlade Frankrig og rejse til England. Dronning Bertha var opdraget hos sin Moder Ingolberga i Tours, og hun har da villet give sin Datter den bedste Skat, hun havde i Eje, og som hun maaske selv har øst Styrke, af i sit Livs trange Stunder.

Psalteret er skrevet paa Latin, og Bertha, som var en fransk Prinsesse, vilde være i Stand til at læse det, medens det i Tilfælde af, at det oprindeligt havde været skrevet for en fyrstelig Person i England maatte have været forsynet med en Oversættelse mellem Linierne i dette Lands Sprog.

Senere fik det kostbare Psalter Plads i Kanterburys Katedrals Bibliotek, hvor der blev taget flere Afskrifter af det, hvoraf enkelte er opbevaret.

Hver Salme i Utrechts Psalteret er forsynet med en vel ud-

arbejdet Tegning, der løber tværs over Siden paa dennes øverste Halvdel.

Jeg skal fremdrage et enkelt Billede, nemlig til Salme 12, der begynder saaledes: Frels, Herre, thi de fromme er borte, de trofaste er blevne faa blandt Menneskens Børn.

I Forgrunden til højre ses en Skare Mennesker, „der taler Løgn med smigrende Læber”. Hvis onde Færd omtales i Vers 2—4.

I en anden Gruppe ser vi de elendige og fattige, der omtales i Vers 6; de arbejder sig mojsommeligt frem over sten og ujævn Grund, udstreckende bedende Hænder mod Herren, som med korsformet Glorie og ledsaget af en Engleskare stiger ned fra sit Højsæde og overgiver et langt Spyd med en Korsstang naar Bladet til Hævnens Engel St. Mikael. Erkeenglen, der har et Skjold i venstre Arm, og iøvrigt bærer løftede Vinger og et løst flagrende Klædebon, udviser Kraft i sine Bevægelser og Snaarhed efter at adlyde den gudommelige Vilje, svarende til Udtrykket: „Nu vil jeg staa op, siger Herren.”

„Herrens Ord er rene Ord ligesom Solv, der er smeltet i en Ovn af Jord, lutret syv Gange,” ses højt virkningsfuldt fremstillet ved en Smelteesse med flammende Ild, betjent af to Arbejdere, hvoraf den ene trækker Blæsebælgen, den anden staaer med Hammer og Tang, hvormed han prøver det sødte Metal, der løber ned foran Fyrstedet i en bølgende Strøm.

Nær denne Gruppe ses en Person med et beskrevet Pergament, som muligvis skal antyde de allerede nævnte Ord af Herren.

Den mest mærkelige Gruppe er imidlertid den, der skal sættes i Tilknytning til det sidste Vers: „De ugudelige færdes trindt omkring, naar Skaren opføres blandt Menneskens Børn.” Der er to særlige Tegninger til dette Ord. I Forgrunden Midteses en opstillet Pæl med et Par Korsstænger, som drives rundt af fire kraftige Skikkelser. Dette er sandsynligvis den bogstavelige Gengivelse af det latinske Ord Circuitus i Teksten. Foruden denne realistiske Tegning er der en anden billedlig Fortolkning af Udtrykket, en bred Ring, der drejes af ti Personer i forskellige Stillinger, men det hele udført med levende Udtryk og Kraft.

Fra den Tid blev Bogen, som senere blev tilkendt Columba, kendt under Navn af Caha eller Slagbogen, og vedblev at være et kostbart Arvestykke i Familien O'Donnells. De førte den altid med sig i deres Kampe; de havde for Sædvanen at føre den tre Gange solvis — fra venstre til højre — omkring deres Hær for Kampens Begyndelse i den Tro, at det vilde bringe Sejr. Bogen blev saaledes benyttet i Slutningen af det femtende Aarhundrede.

Denne ærverdige Bog, der er nedlagt i et kunstfærdigt smedet Skrin af forgyldt Solv, opbevares nu i det nationale Museum i Dublin.

Mange af de gamle haandskrevne Psaltere fra Middelalderen er endnu opbevaret, vi ser de guldne Blade med den sirlige Skrift ledsaget af Billeder i straalende Farver, som Tiden ikke har blegnet, men den Historie, der knytter sig til disse Haandskrifter fanger vi kun sjældent et Glimt af, hvor gerne vi end vilde lære dem at kende.

Vi maa dog tro, at Sions gamle Heltesagn i de aandeligt talt mørke Tider har givet mangt et bange Hjerter saa vel i Borg som i Hytte nyt Mod til at vandre Livets Pilgrimsgang og ved Siden af Evangelierne, ledet mangt et skrøbeligt lille Fartøj gennem Verdens Farevande til Hjemlandets Kyst.

Det er som den gamle hebraiske Poesi, som den tonede til Harpens Klang i Davids Palmethytte, faar nyt Liv ved Synet

af den gamle Relikvi fra den fjerne Middelalder.

Blot endnu dette Træk af Psalterets Historie i Menneskelivet, et Træk, der muligvis tillige er det første Eksempel paa Hævdelsen af „Forkatteret”.

Det var en af den irske Missioner Columbas Fortjenester, at han var overmaade dygtig og flittig Afskriver. Det fortælles, at han med egen Haand skrev tre Hundrede Afskrifter af Psalteret, som han skænkede til de Menigheder, han grundlagde.

Legenden fortæller, at Columba engang han var paa Besøg hos St. Finnen af Movilla laante et Eksempel af Psalteret. Han ønskede selv at have en Afskrift, og da han frygtede for, at Finnen vilde nægte ham Tilfaldelse til at tage en saadan, afskrev han i al Hemmelighed Bogen i Kirken. St. Finnen fandt nok ud, hvad Columbo tog sig for, men talte ikke om noget, før Afskriften var færdig. Han gjorde da Krav paa at faa den, fordi den uden Tilladelse var afskrevet efter hans Bog. Columbo nægtede at aflevere sin Afskrift, men tilbød at indskyde Sagen for den irske Konge, hvilket Finnen gik ind paa. De drog da begge til Tara og fremlagde Sagen for Kongen, der traf en Afgørelse, som i Form af et Ordsprog længe mindedes i Irland. Kongen sagde: Som Kalven hører til Koen, saaledes hører Afskriften til Bogen: Den Bog, du har afskrevet uden Tilladelse, Columbo, tilhører Finnen.

Det er en uretfærdig Afgørelse, svarede Columbo, og jeg vil hævne mig paa dig.

Han fik nogle af Fyrsterne i den nordlige Del af Landet til at interessere sig for Sagen, og næste Aar drog de mod Kongen, hvis Hær blev slaaget.

Den for Kirkes Tilslutning til The National Lutheran Council. (af Ivar Marius Hansen, Blair, Nebr.)

Den Sag er fuldbyrdet. Aarsmødet i Cedar Falls, Ia., bestemte sig for Tilslutningen med stor Majoritet. Jeg maatte efter min Forstaaelse af Sagen stemme Nej; men ak! „En Svale gør ingen Sommer.” Det er ikke let at raabe mod Niagara.

Men hvad er der saa sket ved denne Tilslutning? Den for Kirkes Formand forklarer dette Skridt saaledes i sin Indberetning: „En Føderation, et ydre Udtryk for en indre Enhed i Tro, Lære, Liv, Praksis og Formaal.”

Hvem vil saa sige, at Tilslutningen er en Ubetydelighed! Aa nej! Den favner ganske vidt. Vi har erklæret os i Enighed og Enhed med The National Lutheran Council i baade Lære og Praksis o. s. v. Jo, ved Tilslutningen er der forment en betydelig Alliance.

Men forholder dette sig nu saaledes? Er denne Enhed og Enighed til Stede? Jeg maa efter min bedste Overbevisning svare: „Nej, det er den ikke!” Den for Kirke kan ikke uden videre erklære sig enig i Lære og Praksis med N. L. C.

Paa en Lærekonference i Chicago 11.—13. Marts d. A. vedtog N. L. C. følgende Bestemmelse: „Alle lutherske Samfund, som er repræsenterede i N. L. C. er enige om den fundamentale Doktrin, at det gamle og det nye Testaments kanoniske Bøger er Guds inspirerende og ufejlbare Ord og eneste Regel for Tro, Lære og Livsvandel; — og

at den uforandrede Augsburgske Konfession og Luthers lille Katekismus indeholder en tro Udlæggelse af Lærdomme, som indeholdes i den hellige Skrift.”

Denne Udtalelse kan en luthersk Kristen næppe have noget at indvende imod. Den udelukker mærkeligt nok Symbolerne, nævner ikke engang det apostoliske; men man ved, at det er ikke sket, fordi man ikke vil regne dem med til den lu-

therske Bekendelse. Var nu dette Læremøde bleven ved denne Platform, da vilde Tilslutningen til N. L. C. ikke have været saa betænkelig; men det gjorde det ikke; man føjede 8 Foreningsartikler til, som Medlemmer af N. L. C. ogsaa skal være enige i, og her er det, det betænkelige kommer ind; her bryder Enheden og Enigheden.

(Disse Punkter læses i „Danskere” for 2. April d. A.)

1. og 5.—8. Punkt handler om Kristi Person og Forsoningen, Retfærdiggørelsen, Tro, Omvendelse og Udvalgelse. Der er næppe noget at indvende mod disse „Sæts”; men tror man og bekender man den 2. Artikel i vor Daabspagt og Luthers Forklaring og ligeledes Luk. 15, Kap. og Rom. 4. og 8. Kap. da dækker det det hele. Kommenteringen kunde været udeladt.

Men med 2. 3. og 4. Punkt er det anderledes. Der læses i 2. Punkt: „Evangeliet skænker fremfor alt Syndsforladelse.” Denne „Forklaring” trænger vist til en „Forklaring.” Man kan ikke andet end spørge: hvorledes vil man have den Udtalelse forstaaet.

I 3. Punkt benævnes „Absolutionen som den direkte Anvendelse af Syndsforladelsen paa den enkelte,” hvormod der ogsaa skal herske Enighed. Der siges næppe til „det private Skriftemaal,” men til Absolutionen forud for Nadveren. Det er mig fortalt for troværdigt, at i de amerikanske luth. Kirkesamfund, som tilhører N. L. C. er den „direkte” Tilsigelse af Syndsforladelsens Ord, som vi i den danske luth. Kirke benytter til hver enkelt Nadvergæst, slet ikke i Brug. Altsaa heller ikke „paa dette Omraade er der Enhed i „Lære og Praksis.”

Og underligt nok: man fremhæver Syndsforladelsen i Evangeliet og Syndsforladelsen i Absolutionen, men forlader om Syndsforladelse i den hellige Daab (Ap. Gr. 22, 16) og Peters, at Daabens frelser os (1. Pet. 3, 21) udelukker man. Man tror det vel da!

Punkt 4: „Den Helligaand virker Synderes Genfødelse baade ved Daab og ved Evangeliet. Begge kaldes derfor retteligt Genfødselsmidler.”

Kan den forenede Kirke tilstemme dette Punkt? Den har gjort det paa Aarsmødet i Cedar Falls. Hvor kunde man!!!

Javist lærte Filip Jakob Speuer og Erik Pontoppidan saadan. Men jeg har aldrig forstaaet, at Pietismen og den luth. Kirkes Lære var et og det samme. „Daaben er et naaderigt Livsens Vand, et Genfødsels Bad, som sker ved den Helligaand” staaer der i vort Bekendelsesskrift Luthers Katekismus, og det er, hvad den danske luth. Kirke lærer og prædiker og ikke hvad Punkt 4 doerer. Vi danske Lutheranere lærer og prædiker ikke, at et døbt Menneske, som er bleven vantro skal genfødes endnu engang — Liv har kun en Begyndelse — men omvendes og i Troen modtage Genfødsels Naade fra Daaben. „Den forlorne Son” skulde ikke fødes paa ny for at blive sin Faders kære Barn men v a k k e s o g o m v e n d e s. Og vi er meget betænkelige ved den Tale om en dobbelt Genfødselse, fordi der er en frygtelig Fare for, at den fordunkler og forkluder Begrebet og Kravet om en grundig Omvendelse.

Som et dogmatisk Udtryk kan anføres, at Prof. P. Madsen siger i sin Troslære: „Daaben er Genfødsels Bad” (Tit. 3, 5) — og „Genfødselsen i den fulde Betydning kan kun henføres til Daabens centrale Gerning.”

Det er min fulde Overbevisning, at saaledes lærer og prædiker den danske luth. Kirke i vort Fædreland om Daaben, Genfødselsen og Omvendelsen, og saaledes lærer og prædiker den for-

*) Det Sted, der her henvises til, lyder fuldt ud saaledes: „Men med Guds Ord er det (Vandet) i den Daab, det er: et naaderigt Livets Vand og et Genfødsels Bad i den Helligaand.” Kgl. autoriseret Udgave af 1909. Red.

Kirke i Amerika, og det er den Prædikeen, Gud har vel signet i blandt os, og med dette „in mente” kan jeg ikke andet end spørge: hvor kunde Aarsmødet tilstemme nævnte Foreningspunkt?

Vi har hørt megen Tale om, at en Traktat er bleven nævnt og behandlet som „a scrap of paper.” Lad os passe paa, at vi er klare over, hvad vi gør, naar vi indgaar Alliance og opretter Traktat med N. L. C. Vi maa kunne sige som Jakobs Søner: „Vi er redelige Mænd.” Vi kan ikke erklære os enige med N. L. C. i det, vi er uenige om.

Pastor J. N. Bing holdt under Aarsmødet Søndag Formid. en god og opbyggelig Prædiken om Genfødsels-evangeliet paa Trinitatis Søndag. Han sagde: „Daaben er Genfødsels Sakrament; vi har i Daaben en hel Kristus med hele sin frelsende Naade, ligesom vi har en hel Kristus i Nadveren, en hel Kristus i Ordet og en hel Kristus i Bønnen.”

Hvorledes saa Past. Bing Dagen for kunde fremlægge Forslag om Tilslutning til N. L. C. med dens Lære om Genfødselsen, det er mig en Gaade. Jeg ved, at han var Koms Sekretær og gjorde som saadan sin Skyldighed; men han havde fuld Ret til at „sige Pas” til det, han ikke var enig med den i.

Pastor J. J. Kildsig anbefalede ogsaa Tilslutningen, fordi der var dygtige Folk i N. L. C. Derom tvivler jeg ikke. Men jeg vil minde Past. Kildsig om, at han for Aar tilbage i Tiden fortalte mig, at han vidste for sikkert, at Aarsagen til, at den indre Mission i Danmark ikke „dannede et Udvalg for „De Udtraadte” var den, at Bestyrelsen frygtede „for, at de (nemlig „Kirkesamfundet”) var belejret med de norske Samfunds dobbelte Genfødselslære. Past. K. beklagede, at nogen af „De Udtraadte” kunde have givet Missionsbestyrelsen Grund for denne Mistanke. Men hvorledes Past. K. saa nu kan anbefale Alliance med N. L. C., der i Punkt 4 hævder Læren om et Genfødselsmidler — ogsaa det er mig en Gaade.

Past. P. S. Vig talte ogsaa i Fæve af Tilslutningen. Min gamle Ven! Jeg er kommen til at tænke paa, at dersom du skulde faa i Sinde at benytte din Fremgangsmaade fra 1893, da du beviste, at den danske Kirke var bleven en anden end den oprindelige ved, at den antog en grundtvigsfarvet Konstitution, saa kunde du vist ogsaa bevise, at den for Kirke er bleven en anden ved at give N. L. C.'s Foreningspunkter sin Tilstemning.

Den svenske Augustana Synode er ogsaa Medlem af N. L. C. Efter alt jeg ved, har den lige som Moderkirken i Sverige bortkastet Forsagelsens Ord ved Daaben.

Hvorledes kan vi sige dertil, at „vi er enige med dem i „Lære og Praksis.” Vi døber paa Forsagelsens og Troens Ord, og Præsten lægger efter Daaben sin højere Haand paa den døbtes Hoved og siger: „Den almægtige Gud, vor Herres Jesu Kristi Fader, som nu har genfødt dig ved Vand og den Helligaand og forladt dig alle dine Synder” o. s. v. Men hvorledes kan vi da erklære Enhed med dem, der døber uden Forsagelsens Ord? Er vi ikke endnu en dansk luth. Kirke, et Skud — ak ringe og nanseligt! — paa „Ansgars og Kingos Kirke, paa den danske Menighed?” Man skulde mene det! Men er vi, hvor har vi da kunnet handle, som vi har?

Mit personlige Ønske i denne Sag er, at vi ikke skulde have givet N. L. C. vor Tilslutning, fordi det forholder sig nok som en svensk Præstebroder sagde til mig paa Vejen til Aarsmødet: „Vi staaer Fare for at tabe i Kvalitet, hvad vi vinder i Kvantitet.” Men naar nu Samfundet i det store og hele har en anden Opfattelse af den Sag, da lad gaa! Skal vi med, saa skal vi. Men lad det ske paa en forsvaret og ædruelig Maade uden